

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 16374
Tarih : 21.02.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 21/02/2022 16:30
Sayı: E-120.10-
0970488

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), 1999 yılında kültürel çeşitliliği ve çok dilliliği desteklemek ve anadillerini korumak ve bir dünya mirası olarak geleceğe taşımak amacıyla 21 Şubat'ı Dünya Anadili Günü ilan etti. Bugün dünya üzerine halen 6 bin 900 civarında dil konuşulmaktadır. Ama bu dillerin yüzde doksanına yakını eğitim ve öğretim olanaklarından yoksundur. Ülkede konuşulan başta Kürtçe, Zazaca (Kirmanckî), Lazca ve Hemşince olmak üzere, Ladino, Gagavuzca, Romanca, Batı Ermenicesi, Turoyo (Süryanice lehçesi), Pontus Yunancası, Abazaca, Adigece, Gürcüce, Abhazca, Kabardey-Çerkes, anadillerin yasal güvence altına alınması ve anadil eğitiminin önündeki engellerin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Ulus olma yolundaki bir toplumun bütün iş ve ilişkilerinde kullandıkları dil, o toplumun anadilidir. Anadilinden farklı olarak öğrenilen ve iletişimde kullanılan diller anadil gibi değildir. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde anadilde eğitim bireyin temel hakkı olarak kabul edilmekte ve anadilde eğitim hakkının engellenmesi de en büyük insan hakları ihlallerinden biri olarak görülmektedir.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Dil Atlası'na göre, dünyada yaklaşık 2 bin 500 dil kaybolma tehlikesi altında ve her 15 günde bir dil kayboluyor. Atlasa göre Türkiye'de Kapadokya Yunancası yok olurken, dünyada ise oldukça kritik bir noktada. Diyarbakır Lice'de konuşulan Mlahso dili Suriye'ye göçen köylülerden İbrahim Hanna'nın ölümüyle 1995'te yok oldu. Ubihça ise 1992'de Tefvik Esenç'in ölümüyle kayboldu. Batı Ermenicesi, Abhazca, Adigece, Kabar-Çerkes, Zazaca (Kırmancki), Abazaca, Hemşince, Lazca, Pontus Yunancası, Romanca, Suret, Gagavuzca, Ladino, Turoyo ve Hertevin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya.

Türkiye'nin Anadili Haklarına dair Birleşmiş Milletler bildirisini kabul etmesine rağmen anadil ile ilgili çekinceleri kaldırmamıştır hala. Bu durum anadilinde eğitim hakkı başta olmak üzere, kültürel çeşitliliği koruma ile ilgili taraf olunan uluslararası anlaşmaların da ihlal edilmesidir. Devletin ve iktidarın seçmeli dersler yöntemiyle geçiştirdiği anadilinde eğitimin, zaman kaybetmeksizin özgür bir eğitim yaklaşımıyla başlatılması, kültürel çeşitliliğimizin korunması açısından elzemdir.

Almanya'daki Türklerden bahsederken; Almanya'da anadilde eğitim yapılmıyor hatta Türkçe öğretilmiyor diyoruz, Bulgaristan'daki Türkler için Yunanistan'daki Türkler için bu kadar haklı bir hassasiyet gösterip kendi yaşadığı coğrafyadaki yaşanan durumu görmezden gelmek doğru değildir. Almanya'daki Türkçe neyse Türkiye'deki Zazaca, Kürtçe, Lazca, Abazca, Hemşince, Süryanice aynı değerdedir o coğrafyalar için ne düşünüyorsak yaşadığımız coğrafya için de aynı hassasiyeti göstermek gerekiyor.

Kürt halkının mücadelesiyle bugün açılan TV'ler ve seçmeli dersle göstermelik çözümler geliştiriliyor. Kürtlerin başta siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik statüsünün Anayasal güvenceye kavuşturulması ve bununla bağlantılı olarak ana okul, ilk, orta, lise ve akademik düzeyde üniversitelerde resmi ve bölgesel dil olarak tanınması çözümün olmaz ise olmazıdır. Bu talepler karşılanmadan yapılan tüm çözümler palyatif ve sorunun esasını çözmekten uzak olup göstermelik adımlardan öteye geçmeyecektir.

Ülkede konuşulan başta Kürtçe, Zazaca (Kırmancki), Lazca ve Hemşince olmak üzere, Ladino, Gagavuzca, Romanca, Batı Ermenicesi, Turoyo (Süryanice lehçesi), Pontus Yunancası, Abazaca, Adigece, Gürcüce, Abhazca, Kabar-dey-Çerkes, anadillerin yasal güvence altına alınması ve anadil eğitiminin önündeki engellerin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	<i>Hamur</i>
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	<i>S. Dede</i>
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	<i>Altın</i>
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	<i>Kemal</i>
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	<i>Habip</i>
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	<i>Oya</i>
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	<i>Nuran</i>
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	<i>Alıcan - 3. sınıf</i>
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	<i>Hüseyin</i>
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	<i>Remziye</i>
11	RIDVAN TURAN	MERSİN	<i>Ridvan</i>
12			
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	<i>Ömer</i>
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	<i>Muazzez</i>
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	<i>Erdal</i>
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	<i>Zeynel</i>
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	<i>Dilşat</i>
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	<i>Hasan</i>
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	<i>Murat</i>
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	<i>Ali</i>